

Plan mot kränkande behandling

Kubens förskola

Ansvarig rektor: Susanne Berggren

Giltighetstid: 2023-11-01 – 2024-10-31

1. Syfte och bakgrund

Det råder ett absolut förbud mot att kränka, diskriminera eller trakassera barn och elever. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder. Syftet med en plan mot kränkande behandling är att barn och elever ska skyddas mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Planen beskriver enhetens systematiska arbete, för barn/elever, personal och vårdnadshavare.

Skollagen fastställer att alla skolformer ska arbeta målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling. En plan för arbetet ska varje år beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska sedan utvärderas i efterföljande års plan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

2. Vision och arbetssätt

Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor. Inget barn ska i förskolan bli utsatt för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, hos barnet eller någon som barnet har anknytning till, eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas.

“Förskolan ska spegla de värden och rättigheter som uttrycks i FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen)”. "Utbildningen ska därför utgå från vad som bedöms vara barnets bästa, att barn har rätt till delaktighet och inflytande och att barnen ska få kännedom om sina rättigheter.”

“Förhållningssättet hos alla som verkar i förskolan, och deras sätt att agera och tala om något, påverkar barnens förståelse och respekt för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle. "Därför är alla som verkar i förskolan viktiga som förebilder.”

Så står det i läroplanen för förskolan, Lpfö18, och det är också vårt uppdrag via Sundsvalls kommuns vision; Tillsammans släpper vi skaparkraften fri och bygger ett hållbart Sundsvall med plats för alla och Barn och Utbildnings vision; Alltid bästa möte för fortsatt lärande, att verka för att förskolan präglas av respekt och ansvarstagande. Det är vårt uppdrag att konkretisera det i vardagen.

På Kubens förskola ska det råda ett öppet och accepterande förhållningssätt där alla respekteras. Alla barn har rätt att bli behandlade för att bli sitt bästa jag. Personalens uppgift är att i tryggt miljö ge barnen sådana förutsättningar att deras självkänsla växer.

Det ingår i varje anställds uppdrag att främja barns lika rättigheter och möjligheter, förebygga, förhindra och motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling, samt att åtgärda och följa upp trakasserier och kränkande behandling.

På vår förskola visar vi varandra respekt och tänker på att vi är förebilder. Vi som arbetar här har alla ansvar och vi uppmuntrar varandra till kamratligt och respektfullt beteende.

Vi hjälper barnen att förstå hur konflikter kan uppstå och hur man kan lösa dem. Alla barn ska känna sig trygga och kunna känna glädje över att gå till förskolan.

Integritet

Vi arbetar aktivt med barns integritet i vår dagliga verksamhet. Vid blöjbyten och toalettbesök ansvarar ordinarie personal samt vuxna som barnen har knutit an till. Blöjbyte och toalett görs i största mån avskilt från andra barn och vuxna. Klädbyten där kropp exponeras utförs i största möjliga mån i tvättrummet avskilt från andra barn och vuxna. Vi vuxna för dialog med barnet och berättar vad som ska hända. Barnet har rätt att välja en vuxen som den är trygg med vid dessa moment.

Smågrupper

För att minimera konflikter arbetar vi aktivt med färre antal barn i grupperna i vår dagliga verksamhet. I rutinsituationer och övergångar då vi byter aktivitet är detta särskilt viktigt och något som vi har tagit fasta på i vår organisation. Exempel; vid påklädning i hallen och ingång efter utevistelse.

Specialpedagogiska insatser och andra samarbeten

Vi träffas kontinuerligt med vårt Barnhälsoteam (BHT) där vi bland annat diskuterar vår lärmiljö, bemötande, inkludering, förhållningssätt och pedagogiska relationer. Denna kunskap ger oss en gemensam förståelse och samsyn inom området. På våra utvecklingsdagar tar vi bland annat stöd av specialpedagog och socionom. Under våren kommer vi öka samarbetet med socialtjänsten och deras familjebehandlare.

Närvarande pedagoger

Vi pedagoger arbetar aktivt med att vara närvarande där barnen befinner sig. Vi följer barnen när de förflyttar sina intressen. Vi ser att barnen blir trygga när vi är med i gruppen. På det sättet kan vi stärka barnens relationer i det sociala samspelet. Vi stöttar och ger barnen verktyg när konflikter uppstår. Genom att vara närvarande i barnens lärande kan vi stärka barns delaktighet och språk genom att konkret visa på goda exempel. Det kan vara att uppmuntra barns positiva beteende, stärka barn inför andra barn.

Jämställdhet

Vi pedagoger arbetar aktivt för att barnen ska bemötas utifrån person och inte utifrån kön. Vi uppmärksammar inte eller påtalar sådant som kan stärka stereotypa könsmonster. I vår lärmiljö benämns rummen utifrån neutrala ord. Det mesta av förskolans material är kreativt (föränderligt) och okodat dvs att det inte klassificeras som kvinnligt och manligt. Allt material och alla lekar är för alla barn. Vi gör medvetna val när vi väljer litteratur och sjunger sånger och varierar pronomen vid behov.

3. Kartläggning av risker

En aspekt av barnets trygghet och trivsel är förskolans förmåga att tidigt identifiera och möta behov av stöd för det enskilda barnet. Under kartläggningen framkommer utmaningar kring att möta individens samt gruppens behov beroende på om organisationen tar hänsyn till barn som framträder i mindre eller högre grad socialt. Det kan t.ex. vara en utmaning att möjliggöra delaktighet och upplevelsen av inkludering för barn som inte tar en socialt framträdande roll.

Att ha fasta, tydliga rutiner där barnen känner igen sig och vet vad som gäller skapar trygghet. Det förutsätter också att alla vuxna har alla rutiner klart för sig och arbetar gemensamt för att upprätthålla dem. Att ha närvarande pedagoger och en bra organisation är en förutsättning.

Risk/riskområde	Underlag som identifierat risk (gärna flera källor)	Antagande om orsak(er)
Bakom förråd, buskar på gården	Rapporter från Stella	Dålig uppsikt, buskage.
Våga: Hallen vid soffan på gul och hallen på röd.	Hallar dålig uppsikt. Fysiska handgripligheter mellan barn, även verbala och fysiska kränkningar.	Lokalens utformning och olycksfall/kränkning kan förekomma. Under vissa stunder räcker inte personalstyrkan till för att ha uppsikt över hela avd.
Växa: Skötbordet inne på toaletten. Konflikter i hallen	Integriteten riskeras när andra barn kommer in och går på toa eller tvättar händer medan man byter blöja på barnen. Barnen blir väldigt utlämnade när andra barn kommer in. Många barn i (Blå) hallen samtidigt. Risker för konflikter när pedagog ska klä på sig.	Lokalernas utformning och tillgänglighet. För få toaletter där det blir köbildning. Hallen är för liten och för trång.
Vilja: Skötbord/toa - potta	När vi först jobbat med stopp min kropp och pratat om privata områden men sedan hjälper barnen att torka innan de ber om hjälp. Att barnen blir exponerade för andra barn så att deras integritet blir kränkt.	Att vi i stressade situationer hjälper barnen med mer hjälp än de vill ha. Felplacering av pottorna.
Veta: Skötbord/ toalett	För få toaletter där vi samtidigt	Lokalernas utformning och

(integritet)	byter blöjor. Barnens integritet riskeras när toalettbesökare ser kompisarna vid byte. Försöker stänga dörren men behöver ofta ha dörrarna öppna vid blöjbyten för att se resten av barngruppen.	tillgänglighet. För få toaletter där det blir köbildning.
Konflikter i bilrum, vilrum och dinosaurierummet	Barnen vill gärna leka "ifred" men det sker konflikter och liknande. De stänger dörrarna.	Viktigt att barnen får leka ifred men de passar på när vi inte ser.

4. Utvärdering av genomförda insatser

Planerad insats	Resultat av insatsen	Utvärdering av insatsen
Specialpedagogik för lärande (SPL)	Alla pedagoger fick fördjupad kunskap inom området.	Önskan om mer praktiska exempel och arbetssätt.
Kontinuerliga möten med BHT	Genom nätverkande mellan avdelningarna har pedagogerna fått en gemensam förståelse och samsyn kring inkludering, förhållningssätt och pedagogiska relationer.	
Kartläggning med hjälp av specialpedagog	Alla barn kartläggs systematiskt och det finns större möjlighet till tidiga insatser. Tillgänglighet och samarbete med specialpedagogen har ökat senaste åren.	Bra att det finns stöd för att säkra upp de insatser som görs samt följer upp satta mål. Vi kan se att pedagogerna blir bättre på att följa upp handlingsplaner och liknande.
Arbete med "stopp min kropp"	Barnen har fått kunskap om sin integritet och hur de kan göra för att säga nej när det är något de inte vill.	Barnen påtalar oftare vad som är rätt och fel. Barnen har visat på att de förstår hur man kan säga nej genom att tydligt visa med kroppen och med ord.

5. Handlingsplan: mål och åtgärder

Mål med åtgärden	Konkreta åtgärder	Effekter som vi vill uppnå med åtgärden	Hur uppföljningen ska ske • Ansvarig för åtgärden • Datum när åtgärderna ska vara genomförda
Veta/Växa - Värna barnens integritet.	Försöka stänga dörrarna till skötrummet oftare. Två barn åt gången kan gå på toaletten för att undvika köbildning.	Möta barnens behov av vara ifred vid blöjbyte och kunna gå på toaletten i lugn och ro.	Våren 2024
Veta- Minska konflikter i vissa rum	Mer pedagognärvaro i smårummen. Flytta ut materialet det blir konflikter kring till "stora rummet" där vi har överblick.	Färre konflikter och minska kränkande behandlingar.	Hösten 2023
Vilja - Värna barnens integritet	Använda skötbordet bakom toaletterna i första hand. Flytta pottorna så de inte är riktade direkt mot skötborden.	Värna om barnens integritet	Hösten 2023
Våga – Minska konflikter i hallen	Låsa toaletten som barnen kan gå in på. Nya halvdörrar som avgränsar utrymmet. Göra nytt i miljöerna, dela grupperna på nytt sätt.	Minska konflikter och olycksfall.	Hösten 2024
Växa - Minska konflikter i hallen	Färre barn i hallen samtidigt, gå gruppvis. Alltid en pedagog med i hallen.	Färre konflikter när barnen inte behöver trängas på en liten yta.	Våren 2024

6. Delaktighet

Alla pedagoger är delaktiga i utformningen av planen och jobbar både i tvärgrupper och avdelningsvis med framtagandet. Barnen involveras indirekt genom kartläggningen. På barnråd och andra forum får barnen möjlighet att uttrycka sina tankar och synpunkter i ämnet. Vårdnadshavarna får möjlighet att vara delaktiga i form av diskussioner och egna enkäter som vi gör på höstens föräldramöte.

7. Förankring

Barn och vårdnadshavare introduceras vid introduktionen om förskolans likabehandlingsarbete. Likabehandlingsplan och konflikthanteringsplan offentliggörs på V-klass på webben och information om var vårdnadshavare kan hitta dessa informeras om på föräldramöten och veckobrev. Vi har gjort en förenklad version av planen som vi delar ut till vårdnadshavare samt sätter upp synliga i förskolans lokaler.

8. Rutiner för akuta situationer

Rutiner när elev kränker elev:

1. Den/de som upptäcker eller får vetskap om händelsen kontaktar klasslärare/mentor.
2. Klasslärare/mentor kontaktar omgående utsedd kontaktperson(er) med fördjupad kunskap om kränkning, trakasserier och diskriminering.
3. Föräldrar/vårdnadshavare kontaktas.
4. Skyndsam anmälan till Stella-systemet. Utöver anmälningskyldigheten inträder också utrednings- och åtgärdsskyldighet.
5. En utredning utifrån händelsen påbörjas, där även förskolans atmosfär och skolans kultur ingår i kartläggningen.
6. I vissa situationer kan elevhälsan behöva kopplas in.
7. Upprätta tid för uppföljning och utvärdering.

Rutiner när vuxen kränker, trakasserar eller diskriminerar elev:

1. Rektor utreder och ansvarar för dokumentation, uppföljning och kontakt med barnets/elevens vårdnadshavare.
  2. Anmälan går vidare till huvudman och i vissa fall kontaktas fackliga representanter.
-

Bilaga: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

- **Kön**

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet. Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Vuxna i skolan måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

- **Könsidentitet eller könsuttryck (i diskrimineringslagen könsöverskridande identitet eller uttryck)**

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

- **Etnisk tillhörighet**

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg. Skolan/skolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

- **Religion eller annan trosuppfattning**

Skolan/skolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

- **Funktionsnedsättning (i diskrimineringslagen funktionshinder)**

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.

- **Sexuell läggning**

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexualitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

- **Ålder**

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

– särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om

– särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäligen tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäligen tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet *sexuella trakasserier* innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Anm.: Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan till exempel ske genom skolans regler, undervisning och läroböcker.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

• Mobbning

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

• Rasism

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

• Främlingsfientlighet

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

- Homofobi

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.

